

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Π.3.2.1 Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες,
σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε
30 διδακτικές ώρες ανά τάξη

Νεοελληνική Γλώσσα

Γ΄ Γυμνασίου

Τίτλος:

«Μπροστά στο μέλλον. Σημεία στίξης»

ΦΩΤΕΙΝΗ ΜΗΤΣΩΝΗ

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Θεσσαλονίκη 2013

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.1. *Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη.*

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνος υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας δευτεροβάθμιας: Δημήτρης Κουτσογιάννης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101 , Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Μπροστά στο μέλλον. Σημεία στίξης

Δημιουργός

Φωτεινή Μητσώνη

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

(Προτεινόμενη) Τάξη

Γ΄ Γυμνασίου

Χρονολογία

Αύγουστος 2013

Διδακτική/θεματική ενότητα

8^η ενότητα: Μπροστά στο μέλλον. Σημεία στίξης (κι επιτονισμός)

Διαθεματικό

Όχι

Χρονική διάρκεια

9 διδακτικές ώρες

Χώρος

I. Φυσικός χώρος:

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο πληροφορικής

II. Εικονικός χώρος: [Facebook](#), Wiki.

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Να είναι εξοικειωμένοι οι μαθητές και ο/η εκπαιδευτικός με τη χρήση εργαλείων

Web 2.0, όπως το Facebook και το Wiki, καθώς και την αναζήτηση στο διαδίκτυο.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο είναι πρόταση διδασκαλίας.

Το σενάριο στηρίζεται

—

Το σενάριο αντλεί

—

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στο σενάριο αυτό οι μαθητές καλούνται, μέσα από τη μελέτη ποικίλων κειμένων, να διερευνήσουν τη χρήση και τη λειτουργία των σημείων στίξης στον γραπτό λόγο και του επιτονισμού στον προφορικό. Οι μαθητές εμπλέκονται σε ομαδική διαδικασία διερεύνησης της λειτουργίας των σημείων στίξης, ως στοιχείο πολυτροπικότητας του κειμένου. Για τον σκοπό αυτό, σε πρώτη φάση, μελετούν κείμενα γραπτά και προφορικά σχετικά με το θέμα του κεφαλαίου («Μπροστά στο μέλλον») στην ολομέλεια. Μετά την πρώτη φάση διερεύνησης κειμένων στην ολομέλεια, δίνονται σε κάθε ομάδα διαφορετικά κείμενα, στα πλαίσια της ίδιας θεματικής, που ανήκουν σε ποικιλία κειμενικών ειδών. Οι μαθητές στη φάση αυτή αναζητούν επίσης κείμενα στο διαδίκτυο και κάνουν παρατηρήσεις πάνω στα σημεία στίξης μέσα από ποικίλες πηγές (γραμματικές, [Βικιπαίδεια](#), ποικίλα διαδικτυακά κείμενα). Η τελευταία ομαδική δραστηριότητα είναι δημιουργία κειμένων που αφορούν στο μέλλον, τις προγνώσεις, τις προβλέψεις κ.ά, ή την επεξεργασία λήμματος που αναφέρεται σε κάποιο σημείο στίξης στη Βικιπαίδεια. Όλα τα παραγόμενα κείμενα δημοσιεύονται σε ηλεκτρονικά περιβάλλοντα. Ακολουθεί η φάση των παρουσιάσεων και, τέλος, η αξιολόγηση της όλης διαδικασίας.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Η οικοδόμηση της νέας γνώσης γίνεται μέσα από τις ομαδικές εργασίες και δραστηριότητες, σύμφωνα με τη θεωρία του κοινωνικού κονστρουκτιβισμού. Ο εκπαιδευτικός σχεδιάζει προσεκτικά και καθοδηγεί τους μαθητές σε όλα τα στάδια του σεναρίου.

Μερικά κομμάτια της έρευνας των μαθητών (π.χ. αυτά που αφορούν τους βασικούς κανόνες λειτουργίας των σημείων στίξης) βασίζονται σε πιο κλειστά ερωτήματα, περιλαμβάνονται όμως και ανοιχτά ερωτήματα, που ενισχύουν την ανάληψη πρωτοβουλίας από μέρους των μαθητών και τη διερευνητική διαδικασία.

Δίνεται έμφαση, στην παραγωγή λόγου ως συνεργατική διαδικασία μέσω της χρήσης λογισμικών γενικής χρήσης (Word) και εργαλείων Web 2.0. (Wikis).

Γίνεται απόπειρα να προσεγγιστεί η λειτουργία των σημείων στίξης στα διαφορετικά κειμενικά είδη κειμενοκεντρικά, και η παραγωγή λόγου από μέρους των μαθητών να γίνει σε αυθεντικές περιστάσεις επικοινωνίας (Κουτσογιάννης 2011: 82-94).

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Επιδιώκεται οι μαθητές:

- να συνειδητοποιήσουν ότι η ανησυχία των ανθρώπων για το μέλλον είναι διαχρονική, και άρα να αποφορτιστεί η δική τους ενδεχόμενη ανησυχία (Κατσαρού, Μαγγανά, Σκιά & Τσέλιου 2009α: 91).
- να συγκρίνουν και να προσεγγίσουν κριτικά μεθόδους και κείμενα προγνώσεων για το μέλλον.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Επιδιώκεται οι μαθητές:

- να συνειδητοποιήσουν τη σημασία της χρήσης των σημείων στίξης στον γραπτό λόγο, τη σύνδεσή τους με τον επιτονισμό στον προφορικό, καθώς και τις αλλαγές που επιφέρουν στο εκάστοτε μήνυμα ως στοιχεία πολυτροπικότητας του κειμένου.

Γραμματισμοί

Κλασικός γραμματισμός

Επιδιώκεται οι μαθητές:

- να εξοικειωθούν με την παραγωγή ποικίλων κειμένων σε αυθεντικά πλαίσια επικοινωνίας·
- να συνειδητοποιήσουν τη λειτουργία των σημείων στίξης σε αυτά·
- να ασκηθούν στην παρουσίαση των συμπερασμάτων τους προφορικά·
- να πυκνώσουν νοήματα κειμένων που μελέτησαν με σκοπό την ενημέρωση των συμμαθητών τους σχετικά με το περιεχόμενό τους.

Νέοι γραμματισμοί

Επιδιώκεται να ασκηθούν οι μαθητές:

- στη συμπαραγωγή γραπτού λόγου με τη χρήση του Προγράμματος Επεξεργασίας Κειμένου (Word) ·
- στη διαδικασία επεξεργασίας/δημιουργίας και δημοσίευσης κειμένου σε περιβάλλοντα Web 2.0·
- να προσεγγίσουν ενεργητικά διαδικτυακούς πόρους, να κατανοήσουν τη λειτουργία τους και να συμβάλουν στη διακίνηση της γνώσης σε συνεργατικά περιβάλλοντα.

Κριτικός Γραμματισμός

Επιδιώκεται οι μαθητές:

- να αντιμετωπίσουν το διαδίκτυο κριτικά·
- να κάνουν παρατηρήσεις για τη λειτουργία και τη χρήση των σημείων στίξης ως στοιχείων πολυτροπικών και να επισημάνουν την επίδραση του κοινωνικοπολιτισμικού περιβάλλοντος των κειμένων στη χρήση και τη λειτουργία τους.

Διδακτικές πρακτικές

Οι μαθητές:

- αναπτύσσουν τις δεξιότητες της επικοινωνίας (προφορικά και γραπτά) με τους συμμαθητές τους και την ευρύτερη κοινότητα·
- αναπτύσσουν αίσθημα ευθύνης απέναντι στην ομάδα, για την ολοκλήρωση των εργασιών που τους έχουν ανατεθεί·
- αναπτύσσουν την αυτενέργεια και την πρωτοβουλία, καθώς καλούνται να διενεργήσουν μικρής έκτασης έρευνα.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Το σενάριο ξεκίνησε με τις εξής σκέψεις: α) την έλλειψη αρκετών μαθητών για (συνειδητή) χρήση των σημείων στίξης στον γραπτό τους λόγο· β) το ενδιαφέρον θέμα του κεφαλαίου, το οποίο σχετίζεται αφενός με τη διαχρονική ανάγκη του ανθρώπου να προγνώσει το μέλλον (βλ. και [διαθεματική εργασία](#), Κατσαρού, Μαγγανά, Σκιά & Τσέλιου 2009β:150) και αφετέρου με το ενδιαφέρον που συγκεντρώνεται για τις ταινίες/βιβλία επιστημονικής φαντασίας. Παρότι το θέμα παρουσιάζει μεγάλο ενδιαφέρον, τις περισσότερες φορές το κεφάλαιο αυτό δε διδάσκεται, λόγω χρόνου. Με το παρόν σενάριο προτείνεται να διδαχθεί το κεφάλαιο

στην αρχή της χρονιάς, εισάγοντας (με αφορμή τη μελέτη των σημείων στίξης) και μερικές έννοιες των οποίων η μελέτη γίνεται μέσα στη χρονιά (με αφετηρία τα σημεία στίξης μπορούμε να μιλήσουμε για άλλες βασικές έννοιες της τρέχουσας σχολικής χρονιάς, όπως οι κύριες προτάσεις, οι δευτερεύουσες επιρρηματικές προτάσεις, ο ευθύς/πλάγιος λόγος κλπ.). Μπορεί, βέβαια, το σενάριο να πραγματοποιηθεί και στο τέλος της χρονιάς, κι έτσι να γίνει αφορμή για μια ανακεφαλαίωση στη θεωρία.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Σύμφωνα με το [ΔΕΠΠΣ – ΑΠΣ](#) για τη Γλώσσα στη Γ΄ Γυμνασίου, επιδιώκεται ο μαθητής:

- «Να αναγνωρίζει το σύνολο των σημείων στίξης και τον λειτουργικό τους ρόλο στα κείμενα και να τα χρησιμοποιεί με ευχέρεια.
- Να μάθει να συντάσσει περίληψη κειμένων από διάφορα είδη με έμφαση στα χρηστικά κείμενα.»

Επίσης, και σημαντικότερα, σύμφωνα με το [Νέο Πρόγραμμα Σπουδών \(για τη Νεοελληνική Γλώσσα και Λογοτεχνία, Αρχαία Ελληνική Γλώσσα και Γραμματεία — Γυμνάσιο\)](#) επιδιώκεται οι μαθητές:

- «Να κατανοήσουν ότι οι γλωσσικές μορφές (τρόποι γραφής και προφοράς, μορφολογικές, συντακτικές και λεξιλογικές επιλογές, κειμενικά είδη) λειτουργούν ως ενδείκτες κοινωνικών παραμέτρων και ως μηχανισμοί δόμησης ταυτοτήτων, ιδεολογιών, στάσεων και συμπεριφορών, ώστε να είναι σε θέση να αναδεικνύουν τη σχέση της γλώσσας των κειμένων με ποικίλες κοινωνικές συνθήκες και ιδεολογίες και να προσεγγίζουν κριτικά αυτές τις σχέσεις.
- Να κατανοήσουν ότι οι ΤΠΕ μέσω των αλληλεπιδραστικών περιβαλλόντων που προσφέρουν, τους δίνουν τη δυνατότητα να γίνουν κοινωνοί και μέτοχοι στον σύγχρονο κόσμο.

- Να κατανοήσουν πως τόσο η κατανόηση όσο και η παραγωγή προφορικού και γραπτού λόγου μπορούν να υποστηριχτούν από εργαλεία Web 2.0 παρεμβαίνοντας υποβοηθητικά στην καλλιέργεια της Νέας Ελληνικής.
- Οι νέοι μαθητές και μαθήτριες που ανήκουν στη γενιά του διαδικτύου και έχουν εξοικειωθεί με αλληλεπιδραστικά μέσα, να μεταφέρουν τις δεξιότητες αυτές στη μάθηση.
- Να δίνεται η δυνατότητα στους μαθητές να επιλέγουν εργαλεία του Web 2.0 που αυτοί επιθυμούν για να επικοινωνήσουν κι έτσι η γλωσσική διδασκαλία να αποτελέσει μια επικοινωνιακή πράξη.
- Να κατανοήσουν ότι η παραγωγή προφορικού και γραπτού λόγου αποτελεί μια διαδικασία συνεργατική και δημιουργική, ώστε να είναι σε θέση να επανασχεδιάζουν, να σχολιάζουν και να αξιολογούν τον παραγόμενο λόγο τους.»

Επίσης, ως προς τις προσωπικές τους στάσεις, επιδιώκεται οι μαθητές:

- «Να κατανοήσουν ότι η επικοινωνία αποτελεί μια διαδικασία κατά την οποία ανταλλάσσονται διαφορετικές γνώσεις, στάσεις και ιδεολογίες, ώστε να είναι σε θέση να τις διαπραγματεύονται με σεβασμό στην προσωπικότητα των συνομιλητών και συνομιλητριών τους.
- Να κατανοήσουν ότι η παραγωγή λόγου αποτελεί προϊόν συνεργασίας, ώστε να είναι σε θέση να συνεργάζονται ισότιμα και δημοκρατικά για να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις των επικοινωνιακών καταστάσεων.
- Να κατανοήσουν ότι τα μέσα της σύγχρονης τεχνολογίας διαδραματίζουν τον ρόλο μεταφοράς και μετάδοσης μηνυμάτων, ώστε να είναι σε θέση να προσλαμβάνουν τα νοήματα ως προϊόντα διαμεσολάβησης.»

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Οι ΤΠΕ χρησιμοποιούνται ως μέσο πρακτικής γραμματισμού, ως πηγή άντλησης αυθεντικού λόγου, ως πεδίο άσκησης κριτικής, ως μέσο κοινοποίησης των εργασιών

της ομάδας στην κοινότητα. Επίσης, πέρα από την πρακτική διευκόλυνση που παρέχουν στη συμπαραγωγή γραπτού λόγου (π.χ. συνεργατική γραφή και αναθεώρηση, δημοσίευση), τα ψηφιακά μέσα αξιοποιούνται και ως περιβάλλοντα πρακτικής γραμματισμού (Κουτσογιάννης 2012β: 32). Επίσης, αναδεικνύεται και η δυνατότητα συμμετοχής όλων στην παγκόσμια κοινότητα και στη δημιουργία της γνώσης μέσω ιστοσελίδων Web 2.0. Τέλος, ανιχνεύεται η επίδραση των ίδιων των ψηφιακών μέσων στη διαμόρφωση των κοινωνικών συνθηκών μέσα στις οποίες εξελίσσεται η γλώσσα και η επικοινωνία (Κουτσογιάννης 2012β: 41).

Κείμενα

Τα παρακάτω κείμενα (βλ. [Φύλλα εργασίας](#)), που προτείνονται στα φύλλα εργασίας, είναι ενδεικτικά, και θα μπορούσαν να επιλεγούν άλλα εναλλακτικά για την υλοποίηση του σεναρίου.

1. Τσέχοφ, Α. [Το θαυμαστικό](#) στο *Ο Βάνκας και άλλες ιστορίες*. [μτφρ: Ορλόφ Ορέστης], Ars Brevis. Αθήνα. 2013
2. [Κεν Ρόμπινσον, Ομιλία στο TEdX για το σχολείο που σκοτώνει τη δημιουργικότητα](#)
3. [Παρουσίαση για πρώτη γνωριμία με Wikipedia](#)
4. [Οδηγίες](#) σε παρουσίαση (prezi) για επεξεργασία λήμματος στη Βικιπαίδεια
5. Λήμμα [Σημείο στίξης](#) στη Βικιπαίδεια
6. Γκιάστας, Ι., Δημητρόπουλος, Ε., Ρέππα, Ε. & Τσέργας, Ν.2009. [Τι μας επηρεάζει όταν επιλέγουμε επάγγελμα](#) στο [Βιβλίο μαθητή Σ.Ε.Π. Γ΄ Γυμνασίου](#), Οργανισμός Εκδόσεων Διδακτικών Βιβλίων. Αθήνα
7. Χατζησαββίδης, Σ. & Α. Χατζησαββίδου. 2011. [Γραμματική Νέας Ελληνικής Γλώσσας Α΄, Β΄, Γ΄ Γυμνασίου \(κεφάλαιο 1, σελ. 24-26\)](#) Οργανισμός Εκδόσεων Διδακτικών Βιβλίων. Αθήνα

8. Κείμενα από εργασίες μαθητών του Γυμνασίου Ερεσσού: [Τι θα γίνω όταν μεγαλώσω](#)
9. www.theschooligans.gr, forum: [tha mporesw na sinexisw na asxoloume me to basket?](#)
10. Τριανταφυλλίδη, Μ. [Γραμματική Νεοελληνικής Γλώσσας](#), (σελ. 28 - 31) Οργανισμός Εκδόσεων Διδακτικών Βιβλίων. Αθήνα. 2008.
11. Εθνική μετεωρολογική υπηρεσία, [Επίσημη πρόγνωση 2 ημερών για τον καιρό](#)
12. Καλλέργη, Μ. [Πρόβλεψεις για την αυριανή μέρα](#), www.lifo.gr
13. Τζεβελέκου Μ., Κάντζου Β. & Σταμούλη Σ. 2007. [Βασική Γραμματική της Ελληνικής](#) (σελ. 7-8). Ινστιτούτο Επεξεργασίας του Λόγου, Πρόγραμμα Εκπαίδευσης Μουσουλμανοπαίδων- Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Αθήνα
14. Αρριανός, [Αλεξάνδρου Ανάβασις](#) 2,3, 5-8 (μτφρ. Σαρικάκης Θ.)
15. Τσολάκη, Χ. [Νεοελληνική Γραμματική της Ε'και Στ' Δημοτικού](#) (σελ. 36). Οργανισμός Εκδόσεων Διδακτικών Βιβλίων. Αθήνα. 1983.
16. www.ecclesia.gr, [Συναξαριστής \(Αναζήτηση\)](#)
17. [ταινία «2012»](#) (Emmerich, R. 2009) στο www.imdb.com
18. [21 Δεκεμβρίου 2012: 15 καταφύγια για το... τέλος του κόσμου!](#) 15/11/2012 στο www.newsbomb.gr
19. [Τέλος του κόσμου 2012: τρία UFO πλησιάζουν τη Γη \(!\)](#) 30/08/2012 στο www.fimes.gr

20. [Προειδοποίηση NASA για το τέλος του κόσμου: 21 Δεκεμβρίου 2012](#)
4/12/2012 στο www.fimes.gr
21. Φιλιππάκη-Warburton Ε., Γεωργιαφέντης, Μ., Κότζογμου Γ. Λουκά Μ
[Γραμματική Ε' & Στ' Δημοτικού.](#) (σελ. 52-54) Υπουργείο Παιδείας Δια Βίου
Μάθησης και Θρησκευμάτων Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και
Εκδόσεων Διόφαντος, 2012
22. Καβάφης Κ. [Τελειωμένα](#) (ανάγνωση: Σουλιώτης Μ., Ανέκδοτη ηχογράφηση,
Αθήνα 2002) στο www.kavafis.gr
23. Ντίκινσον, Ε. [Ποίημα \[1338\]](#) στο *44 Ποιήματα & 3 Γράμματα* (επιλογή-μτφρ-
σχολιασμός-επίμετρο Σοφράς Ε.) Ροδακίό. Αθήνα. 2005 (στο [Ποίημα \[1338\]](#)
και στο [Ποίημα \[1338\]](#))
24. Λουδοβίκος των Ανωγείων. 2009. [Η εξομολόγηση μιας τελείας.](#) Εκδ. Λιβάνη.
Αθήνα.
25. Όργουελ Τζ. [1949] 1999. [1984 - Χίλια Εννιακόσια ογδόντα τέσσερα](#)
(κείμενο οπισθόφυλλου) Κάκτος. Αθήνα
26. Για αναζήτηση ταινιών προτείνονται οι ιστότοποι:
<http://www.moviereviews.gr/> και <http://www.athinorama.gr/>

(Όλες οι ηλεκτρονικές διευθύνσεις που παρατίθενται εδώ προσπελάστηκαν τελευταία φορά στις 30/8/2013)

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

1^η Φάση (2 ώρες/ [φύλλο εργασίας 1](#)): Εισαγωγικά κείμενα: Στίξη και επιτονισμός
Στην πρώτη φάση στην ολομέλεια ο διδάσκων και οι μαθητές διαβάζουν ή/και παρακολουθούν εισαγωγικά κείμενα και κάνουν στοχευμένες παρατηρήσεις ως προς τη στίξη και τον επιτονισμό. Αν η λειτουργία των σημείων στίξης στον λόγο θεωρείται λίγο ή περισσότερο γνωστή στην τελευταία τάξη του Γυμνασίου (ακόμη κι αν στην παραγωγή κειμένων δεν εφαρμόζεται ή γίνονται λάθη), θεωρείται σκόπιμο να συσχετιστεί η χρήση τους με συγκεκριμένες δομές του λόγου (όπως οι κύριες κι οι

δευτερεύουσες προτάσεις) που θα τις διδαχτούν αναλυτικά στη διάρκεια της χρονιάς. Γίνονται παρατηρήσεις ως προς τη σχέση των σημείων στίξης με τον επιτονισμό, κι εδώ μπορεί να ζητηθεί από τους μαθητές να προσθέσουν σημεία στίξης σε γραπτό κείμενο και κατόπιν να το αναγνώσουν στους συμμαθητές τους, να γίνουν συγκρίσεις ανάμεσα σε διαφορετικές αναγνώσεις και πώς αποδίδονται τα σημεία στίξης.

Ως προς την ομιλία που παρακολουθούν οι μαθητές, μπορεί να τους ζητηθεί να προσθέσουν σημεία στίξης στην απομαγνητοφώνηση, ώστε να αποδίδεται καλύτερα ο επιτονισμός της ομιλίας. (Τα σημεία στίξης από μόνα τους δεν μπορούν να αποδώσουν όλα τα στοιχεία του επιτονισμού, γι' αυτό και συχνά στο γραπτό λόγο χρησιμοποιούνται κι άλλα διάφορα σύμβολα για να αποδοθεί ο επιτονισμός, βλ. σχετικά [Γκολάκης κ.ά. 2005: 92](#). Κάτι τέτοιο μπορεί να προκύψει ως προβληματισμός στην τάξη με συζήτηση.)

Επιλέγεται κείμενο που να έχει σχέση με το μέλλον, ώστε να γίνει η εισαγωγή στο θέμα με το οποίο θα ασχοληθούν οι μαθητές στις επόμενες δραστηριότητές τους.

Κατόπιν, γίνεται μια μικρή σύνοψη των συμπερασμάτων για τη χρήση των σημείων στίξης με βάσει τις παρατηρήσεις που έγιναν στα συγκεκριμένα κείμενα.

Είναι σκόπιμο στην αρχή ή στο τέλος αυτού του δίωρου να χωριστούν οι μαθητές σε ομάδες και να προετοιμαστούν για τον τρόπο με τον οποίο θα εργαστούν. Χρήσιμο είναι να τους δοθεί και ένα πλάνο των δραστηριοτήτων που θα ακολουθήσουν στα πλαίσια του σεναρίου.

2^η φάση (1 ώρα/ φύλλο οδηγιών): Βικιπαίδεια και επεξεργασία λήμματος

Μοιράζονται οδηγίες που θα διευκολύνουν σε μερικές από τις δραστηριότητες της επόμενης φάσης και γίνεται εισαγωγική παρουσίαση για το είδος των κειμένων που υπάρχουν στη Βικιπαίδεια και για την τεχνική διαδικασία επεξεργασίας ενός λήμματος. Μερικές από τις ομάδες ως τελική δραστηριότητα θα ασχοληθούν με την επεξεργασία των σχετικών λημμάτων για τα σημεία στίξης. Οι μαθητές μπορούν να ερωτηθούν αν το επιθυμούν να ασχοληθούν με αυτό. Μπορεί λοιπόν ο διδάσκων να χωρίσει τους μαθητές σε ομάδες και με το κριτήριο αυτό. Οι ομάδες μπορούν βέβαια

να χωριστούν και τυχαία, είτε με άξονα τις δεξιότητες στη χρήση υπολογιστή και διαδικτύου, είτε με βάση κοινωνιόγραμμα που θα έχει ήδη συνταχθεί από τον διδάσκοντα, είτε ανάλογα με τα ενδιαφέροντά τους. (Παυλίδου 2013: 29-33)

Η φάση αυτή δεν είναι απαραίτητη και θα μπορούσε να παραληφθεί, μαζί με τη δραστηριότητα επεξεργασίας λήμματος στη Wikipedia. Είναι όμως ωφέλιμη, καθώς:

- Οι μαθητές είναι αναγκασμένοι από τη φύση των κειμένων να αποφύγουν την αντιγραφή από τις πηγές τους, άρα απαιτείται αφομοίωση και μετασχηματισμός των κανόνων/των κειμένων.
- Οι μαθητές από την άλλη είναι αναγκασμένοι από το περιβάλλον να παραθέσουν τις πηγές που χρησιμοποίησαν.
- Οι μαθητές συσχετίζουν γνώσεις και εμπειρίες που απέκτησαν στο μάθημα με τον υπόλοιπο κόσμο, και κοινοποιούν τις γνώσεις αυτές σε ένα περιβάλλον συνεργατικό και δημόσιο.
- Οι μαθητές μπορούν να κοινοποιήσουν τα αποτελέσματα των εργασιών τους μέσω άλλων περιβαλλόντων κοινωνικής δικτύωσης, π.χ. το [Facebook](#) ή το [Twitter](#).

Σημαντικότερα: ε) Οι μαθητές ετοιμάζονται για τον ψηφιακό μας κόσμο συμμετέχοντας σε αυτόν, έστω και περιορισμένα.

3^η φάση (6 ώρες/ φύλλο εργασίας 2): Παρατηρήσεις για τη χρήση των σημείων στίξης σε διάφορα κειμενικά περιβάλλοντα, παραγωγή/δημοσίευση συνεργατικά παραγομένου λόγου και προετοιμασία για την παρουσίαση (4 ώρες). Παρουσιάσεις στην ολομέλεια και αξιολόγηση παρουσιάσεων και αξιολόγηση διαδικασίας (2 ώρες).

Στη φάση αυτή οι ομάδες των μαθητών παίρνουν διαφορετικά κείμενα για επεξεργασία. Η προέλευση, το περιβάλλον και το είδος των κειμένων ποικίλει. Τίθενται ερωτήματα σε σχέση με τα σημεία στίξης και το πώς αυτά συμβάλλουν στην κατασκευή του νοήματος. Τίθενται επίσης ερωτήματα σε σχέση με το πώς τα ψηφιακά μέσα επηρεάζουν τα σημεία στίξης και ποια άλλα πολυτροπικά στοιχεία μέσα στο κείμενο λειτουργούν με παρόμοιο τρόπο. Τα κείμενα έχουν σχέση με τις προγνώσεις, τις προβλέψεις, τα σχέδια για το μέλλον κλπ.

Οι μαθητές αναζητούν κείμενα στο διαδίκτυο και κάνουν παρατηρήσεις πάνω σε αυτά. Μελετούν επίσης ποικίλες πηγές που τους δίνονται βοηθητικά για να ολοκληρώσουν τις δραστηριότητές τους. Ένας ή περισσότεροι μαθητές κρατούν σημειώσεις σε όλη τη διάρκεια της διαδικασίας. Αν το τμήμα έχει εμπειρία στην ομαδοσυνεργατική μέθοδο, οι ομάδες μπορούν να αυτοοργανωθούν και να μοιραστούν τους ρόλους. Όπου υπάρχει δυσκολία, ο διδάσκων παρεμβαίνει και αναθέτει ρόλους κλπ.

Το τελικό παραγόμενο παραδίδεται σε έγγραφο Word από τις ομάδες και ανεβαίνει στο Wiki της τάξης. Σε κάποιες περιπτώσεις αναρτάται σε άλλα ψηφιακά περιβάλλοντα (Facebook, Βικιπαίδεια). Αυτή η τελευταία δραστηριότητα κάθε ομάδας είναι είτε η επεξεργασία λήμματος στη Βικιπαίδεια, είτε μικρής έκτασης συνεντεύξεις στα πλαίσια της σχολικής κοινότητας, είτε η ανάρτηση κειμένου σε ψηφιακό περιβάλλον, με την προσδοκία ανταπόκρισης από την ευρύτερη κοινότητα. Όλα τα κείμενα παράγονται σε αυθεντικές περιστάσεις επικοινωνίας και συνεργατικά.

Στο επόμενο δίωρο συνεχίζονται οι δραστηριότητες που προβλέπονται στο φύλλο εργασίας και γίνεται η προετοιμασία των μαθητών για την προφορική παρουσίαση.

Στο τελευταίο δίωρο, αφού έχει μεσολαβήσει μία εβδομάδα κατά την οποία ολοκληρώνονται οι δραστηριότητες που προβλέπονται εκτός των ορίων της τάξης, (π.χ forum, συνέντευξη από καθηγητή κλπ.), γίνονται οι παρουσιάσεις των εργασιών στην ολομέλεια. Κρίνεται σκόπιμο στη διάρκεια των παρουσιάσεων να έχει ζητηθεί από τους μαθητές να κρατούν σημειώσεις (ακόμα και για το ποια σημεία στίξης αναφέρθηκαν σε κάθε παρουσίαση) και να αξιολογούν, βάσει κριτηρίων που έχουν συμφωνηθεί στην ολομέλεια από την αρχή της διαδικασίας. Από τα κριτήρια δεν μπορεί να λείπει η αξία του επιτονισμού της προφορικής παρουσίας. Στο τέλος γίνεται αξιολόγηση της όλης διαδικασίας.

ΣΤ. ΦΥΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Μπροστά στο μέλλον (σημεία στίξης)- Φύλλο εργασίας 1

Όνομα:

Κείμενο 1: Αντόν Τσέχωφ, [Το θαυμαστικό](#)

Τη νύχτα των Χριστουγέννων, ο Εφίμ Φόμιτς Περεκλάντιν, δημόσιος υπάλληλος, έπεσε να κοιμηθεί στενοχωρημένος, καταρρακωμένος, θα έλεγα. «Παράτα με, διαβολεμένη!» μούγκρισε κακιωμένος στη γυναίκα του, όταν τον ρώτησε γιατί είναι έτσι μουτρωμένος.

Είχε μόλις επιστρέψει από μια επίσκεψη, όπου ειπώθηκαν πολλά δυσάρεστα και προσβλητικά πράγματα για το άτομό του. Στην αρχή, η συζήτηση περιστράφηκε γύρω από το όφελος της μόρφωσης γενικώς, κατόπιν πέρασαν στο μορφωτικό επίπεδο που απαιτούσε ο τομέας τους και εκφράστηκαν, εν προκειμένω, πολλές επικρίσεις, ακόμα και χλευασμοί, με αφορμή το χαμηλό αυτό επίπεδο. Κατόπιν, όπως συνηθίζεται σε όλες τις ρωσικές παρέες, από το γενικό πέρασαν στις προσωπικές περιπτώσεις.

«Ας πάρουμε, για παράδειγμα, εσάς, Εφίμ Φόμιτς», απευθύνθηκε στον Περεκλάντιν ένας νεαρός. «Κατέχετε μια σεβαστή θέση... αλλά τι μόρφωση έχετε;»

«Καμιά. Κι ούτε απαιτείται σε μας μόρφωση», απάντησε αμήχανα ο Περεκλάντιν. «Να γράφεις σωστά, αυτό αρκεί...»

«Και πού μάθατε να γράφετε σωστά;»

«Μα, συνήθισα... Στα σαράντα χρόνια υπηρεσίας έμαθα να κουνάω τα χέρια μου... Στην αρχή, βέβαια, ήταν δύσκολο, έκανα λάθη, αλλά μετά συνήθισα... κι εντάξει...»

«Και τα σημεία της στίξης;»

«Και τα σημεία της στίξης εντάξει... Σωστά τα βάζω».

«Χμ!...» μπερδεύτηκε κάπως ο νεαρός. «Η συνήθεια όμως είναι εντελώς άλλο πράγμα από τη μόρφωση. Δεν αρκεί το να χρησιμοποιείτε σωστά τα σημεία της στίξης... δεν αρκεί! Πρέπει να ξέρετε και γιατί τα χρησιμοποιείτε! Βάζετε ένα κόμμα, αλλά οφείλετε να καταλαβαίνετε για ποιο λόγο το βάζετε... ναι! Αυτή η ασύνειδη... αντανakλαστικά σωστή γραφή σας δεν αξίζει δεκάρα. Είναι μηχανική, τίποτα παραπάνω».

Ο Περεκλάντιν σιωπούσε, χαμογελώντας μάλιστα δειλά (ο νεαρός ήταν γιος ενός κρατικού συμβούλου και είχε δικαίωμα ο ίδιος σε μια θέση Χ βαθμού), αλλά τώρα, πέφτοντας για ύπνο, μετατράπηκε ολόκληρος σε αγανάκτηση και κακία.

«Σαράντα χρόνια υπηρέτησα», σκεφτόταν, «και κανένας δε με αποκάλεσε βλάκα, αλλά, για δεσ, ξάφνου άρχισαν οι κριτικές! "Ασύνειδα!... Αντανακλαστικά! Μηχανική αναπαραγωγή..." Μπα, που να με πάρει ο διάβολος! Μάλιστα, κύριε, μπορεί να σκαμπάζω περισσότερα από σένα, κι ας μην πήγα ποτέ στα πανεπιστήμιά σας!»

Αφού εκτόξευσε νοερά στον επικριτή του όλες τις γνωστές βρισιές, ζεσταμένος πια κάτω από τις κουβέρτες, ο Περεκλάντιν άρχισε να ηρεμεί.

«Ξέρω... Καταλαβαίνω...» σκεφτόταν καθώς τον έπαιρνε ο ύπνος. «Δε θα βάλω άνω κάτω τελεία εκεί που χρειάζεται κόμμα, πράγμα που σημαίνει ότι καταλαβαίνω, συνειδητοποιώ. Μάλιστα... νεαρέ μου... Πρώτα πρέπει να ζήσεις λίγο, να δουλέψεις, και μετά να κρίνεις τους γέρους...»

Μπροστά στα κλειστά μάτια του λαγοκοιμισμένου Περεκλάντιν, μέσα από σκοτεινά, χαμογελαστά σύννεφα, ξεπετάχτηκε σαν μετεωρίτης ένα φλεγόμενο κόμμα. Κατόπιν δεύτερο, τρίτο, και σύντομα ο σκοτεινός, απεριόριστος ορίζοντας, που απλωνόταν στη φαντασία του, καλύφθηκε από πυκνά σμήνη ιπτάμενων κομμάτων...

«Ας πάρουμε αυτά τα κόμματα...» σκεφτόταν ο Περεκλάντιν, νιώθοντας τα μέλη του να παραλύουν γλυκά από τον επερχόμενο ύπνο. «Τα καταλαβαίνω θαυμάσια... Μπορώ να βρω θέση για το καθένα, αν χρειαστεί... και... και συνειδητά... όχι στην τύχη... Εξέτασέ με και θα δεις... Τα κόμματα μπαίνουν σε διάφορα σημεία, εκεί που χρειάζεται κι εκεί που δε χρειάζεται. Όσο πιο μπερδεμένο είναι το κείμενο, τόσο πιο πολλά κόμματα χρειάζονται. Μπαίνουν μπροστά από το "ο οποίος" και μπροστά από το "ότι". Αν πρέπει να απარიθμηθούν με τη σειρά οι υπάλληλοι, τότε πρέπει τον καθένα να τον ξεχωρίζεις με κόμμα... Ξέρω!»

Τα ολόχρυσά κόμματα στριφογύρισαν στον αέρα και απομακρύνθηκαν. Στη θέση τους εμφανίστηκαν οι φλογισμένες τελείες...

«Η τελεία μπαίνει στο τέλος του κειμένου... Εκεί όπου χρειάζεται να πάρεις μεγάλη ανάσα και να κοιτάξεις τον ακροατή, εκεί επίσης μπαίνει τελεία. Στο τέλος κάθε μεγάλης παραγράφου βάζουμε τελεία, ώστε να μην κολλήσει το στόμα του γραμματέα, όταν θα το διαβάξει. Πουθενά αλλού δεν μπαίνει τελεία... »

Τα κόμματα επιστρέφουν και πάλι... Ανακατεύονται με τις τελείες, στροβιλίζονται, και τότε ο Περεκλάντιν βλέπει ολόκληρο σχηματισμό από άνω τελείες και άνω και κάτω τελείες...

«Κι αυτά τα ξέρω...» σκέφτεται. «Εκεί που το κόμμα δεν είναι αρκετό, αλλά η τελεία πάει πολύ, εκεί βάζουμε άνω τελεία. Πριν από το "όμως" και το "επομένως" πάντα βάζω άνω τελεία... Και οι άνω κάτω τελείες; Οι άνω κάτω τελείες μπαίνουν μετά τις λέξεις "αποφασίσαμε", "ορίσαμε"... »

Οι άνω τελείες και οι άνω κάτω τελείες χάθηκαν. Ήρθε η σειρά των ερωτηματικών. Ξεπετάχτηκαν μέσα από τα σύννεφα και άρχισαν να χορεύουν κανκάν...

«Ερωτηματικό; Χαρά στο πράγμα! Για χιλιάδες αμέτρητες από αυτά μπορώ να βρω μια θέση. Μπαίνουν πάντα όταν πρέπει να γίνει ερώτηση, ή, ας υποθέσουμε, όταν πρέπει να μάθουμε σχετικά με κάποιο χαρτί: "Πού καταγράφεται ο ισολογισμός για το τάδε έτος;" ή: "Δε θεωρεί άραγε η αστυνομική διεύθυνση δυνατόν, αυτή την Ιβάνοβα και λοιπά;..."»

Τα ερωτηματικά συγκατένευσαν επιδοκιμαστικά με τους μικρούς γάντζους τους και αστραπιαία, σαν να τους δόθηκε κάποιο παράγγελμα, μετατράπηκαν σε θαυμαστικά...

«Χμ!... αυτό το σημείο της στίξης μπαίνει συχνά στις επιστολές. "Αξιότιμε κύριε!" ή "Εξοχότατε, πατέρα και ευεργέτη!..." Αλλά στα κείμενα, πότε μπαίνει;»

Τα θαυμαστικά τεντώθηκαν ακόμα περισσότερο και σταμάτησαν περιμένοντας...

«Στα κείμενα μπαίνουν όταν... αυτό... το... πώς το λένε; Χμ! Αλήθεια, πότε το βάζουμε στα υπηρεσιακά έγγραφα; Κάτσε... δε θυμάμαι... Χμ!...»

Ο Περεκλάντιν άνοιξε τα μάτια και άλλαξε πλευρό. Όμως δεν πρόλαβε να ξανακλείσει τα μάτια και στο μαύρο φόντο εμφανίστηκαν πάλι τα ερωτηματικά.

«Να πάρει ο διάβολος... Πότε μπαίνουνε», σκέφτηκε, προσπαθώντας να διώξει από τη φαντασία του τους απρόσκλητους επισκέπτες. «Έχει γούστο να ξέχασα! Ή ξέχασα, ή... δεν τα έβαζα ποτέ...»

Ο Περεκλάντιν άρχισε να φέρνει στη μνήμη του όλα τα έγγραφα που έγραψε στη διάρκεια των σαράντα χρόνων υπηρεσίας. Αλλά όσο κι αν σκεφτόταν, όσο κι αν έστυβε το μυαλό του, δεν ανακάλυψε στο παρελθόν του ούτε ένα θαυμαστικό!

«Τι περίπτωση κι αυτή! Έγγραφα σαράντα χρόνια και δεν έβαλα ούτε μια φορά θαυμαστικό... Χμ!... Αλλά, πότε στο δαίμονα μπαίνει;»

Από τις σειρές των φλεγόμενων θαυμαστικών πρόβαλε σαν έχιδνα το γελαστό μουσούδι του νεαρού επικριτή. Τα θαυμαστικά γελούσαν επίσης καθώς συγχωνεύονταν σε ένα τεράστιο θαυμαστικό.

Ο Περεκλάντιν τίναξε το κεφάλι του και άνοιξε τα μάτια.

«Ένας θεός ξέρει...» σκέφτηκε. «Αύριο πρέπει να σηκωθώ για τον όρθρο, και τούτος ο σατανάς δε φεύγει από το μυαλό μου... Φτου! Μα... πότε το βάζουμε; Πού είναι λοιπόν η συνήθεια; Πού είναι η μάθηση; Σαράντα ολόκληρα χρόνια κι ούτε ένα θαυμαστικό! Ε;»

Ο Περεκλάντιν σταυροκοπήθηκε και έκλεισε τα μάτια, αλλά τα ξανάνοιξε πάραυτα. Στο μαύρο φόντο δέσποζε ακόμα το θαυμαστικό...

«Φτου! Πώς να κοιμηθείς έτσι; Μαρθάκι!» απευθύνθηκε στη γυναίκα του, η οποία συχνά παινευόταν ότι τέλειωσε εσωτερική σε κάποιο εκπαιδευτήριο. Μήπως, ξέρεις, ψυχούλα μου, πότε μπαίνει στα κείμενα το θαυμαστικό;»

«Αυτό έλεπε, να μην ξέρω! Τσάμπα σπούδασα εφτά χρόνια στο εκπαιδευτήριο; Θυμάμαι απ' έξω κι ανακατωτά όλη τη γραμματική. Το σημείο αυτό μπαίνει στις προσφωνήσεις, στα επιφωνήματα και στις εκφράσεις ενθουσιασμού, αγανάκτησης, χαράς, οργής και λοιπών συναισθημάτων».

«Μάλιστα...» σκέφτηκε ο Περεκλάντιν. Ενθουσιασμός, αγανάκτηση, οργή και λοιπά συναισθήματα...»

Ο δημόσιος υπάλληλος έπεσε σε βαθύ συλλογισμό... Σαράντα χρόνια έγγραφε χαρτιά, χιλιάδες, δεκάδες χιλιάδες έγγραφα, και δε θυμάται ούτε μια αράδα που να εκφράζει ενθουσιασμό, αγανάκτηση ή κάτι παρόμοιο...

«Και λοιπά συναισθήματα...» σκεφτόταν. «Αλλά, σάμπως στα έγγραφα χρειάζονται συναισθήματα; Κι ένας αναισθητος μπορεί να τα γράψει... »

Το μούτρο του νεαρού επικριτή ξεπρόβαλε και πάλι πίσω από το φλογισμένο σημείο στίξης και χαμογέλασε φαρμακερά. Ο Περεκλάντιν σηκώθηκε και κάθισε στο κρεβάτι. Το κεφάλι του πονούσε, στο μέτωπο εμφανίστηκε κρύος ιδρώτας... Στη γωνία φώτιζε απαλά το καντήλι, τα έπιπλα ήταν καθαρά, γιορτινά, τα πάντα απέπνεαν ζεστασιά και την παρουσία γυναικείων χεριών, αλλά ο δύστυχος υπαλληλάκος κρύωνε, ένιωθε απαίσια, ακριβώς σαν να είχε αρρωστήσει από τύφο. Το θαυμαστικό στεκόταν πια όχι πίσω από τα κλειστά του μάτια, αλλά μπροστά του, εδώ, στο δωμάτιο, κοντά στο κομοδίνο της γυναίκας του και του έκλεινε κοροϊδευτικά το μάτι...

«Γραφομηχανή! Μηχανή!» ψιθύριζε το φάντασμα, φυσώντας κι εκτοξεύοντας πάνω στο γραφιά ξερό αέρα. «Ξύλο απελέκητο!»

Ο υπαλληλάκος κρύφτηκε κάτω από την κουβέρτα, όμως και κάτω από αυτήν συνέχισε να βλέπει το φάντασμα. Κόλλησε το πρόσωπό του στον ώμο της γυναίκας του, αλλά πίσω από τον ώμο ξεφύτρωνε ο ίδιος πάντα εφιάλτης... Όλη τη νύχτα παιδεύτηκε ο δύστυχος ο Περεκλάντιν, κι όταν φώτισε η μέρα το φάντασμα ήταν ακόμα εκεί... Το έβλεπε παντού. Την ώρα που φορούσε τις μπότες του, στο πιατελάκι του τσαγιού, στο παράσημο τρίτου βαθμού, το «Στανισλάφ»...

«Και λοιπά συναισθήματα...» σκεφτόταν. «Η αλήθεια είναι ότι δεν υπήρχαν συναισθήματα... Θα πάω, ας πούμε, σε λίγο, στη διεύθυνση να υποβάλω τα σέβη και τις ευχές μου... σάμπως αυτό γίνεται με συναίσθημα; Λοιπόν, τι κρίμα... Είμαι απλώς μια ευχετήρια μηχανή...»

Ο Περεκλάντιν βγήκε στο δρόμο και σταμάτησε μια άμαξα, όμως του φάνηκε ότι στη θέση του αμαζά καθόταν ένα θαυμαστικό.

Μπαίνοντας στον προθάλαμο του σπιτιού του προϊσταμένου του, στη θέση του θυρωρού είδε το σημείο... Που του μιλούσε πάντα για ενθουσιασμό, αγανάκτηση, οργή... Ο κονδυλοφόρος είχε πάρει κι αυτός τη μορφή θαυμαστικού. Ο Περεκλάντιν τον έπιασε, βούτηξε την πένα στο μελάνι και υπέγραψε:

«Κρατικός υπάλληλος Εφίμ Φόμιτς Περεκλάντιν!!!»

**Βάζοντας τα τρία θαυμαστικά ένωσε ενθουσιασμό αγανάκτηση ικανοποίηση κι έβραζε από οργή
Να για να μάθεις Να για να μάθεις μουρμούρισε πιέζοντας την πένα
Το φωτεινό σημείο ικανοποιήθηκε κι αυτό και εξαφανίστηκε**

Παρατηρήσεις:

1. Γιατί ο Περεκλάντιν είναι δημόσιος υπάλληλος «(...) *σαράντα ολόκληρα χρόνια κι ούτε ένα θαυμαστικό! (...)*» δεν έχει βάλει;
2. Υπάρχουν κάποια σημεία στίξης που σας αρέσει να χρησιμοποιείτε στα κείμενά σας; Υπάρχουν κάποια τα οποία δεν τα χρησιμοποιείτε όσο θα θέλατε; Αν ναι, για ποιο λόγο;
3. Στο παραπάνω κείμενο είναι υπογραμμισμένες μερικές φράσεις που έχουνε κόμμα... Μπορούμε να διαπιστώσουμε, με βάση αυτά τα παραδείγματα, μερικές περιπτώσεις που βάζουμε κόμμα σε μια πρόταση;

4. Βάλτε εσείς τα σημεία στίξης στις τελευταίες σειρές του διηγήματος (που βρίσκονται μέσα σε πλαίσιο). Μετά, σκεφτείτε πώς θα διαβάσετε δυνατά στην τάξη το κομμάτι αυτό, με προσοχή στον επιτονισμό της ανάγνωσής σας.

Κείμενο 2 (πρώτα δείτε την ομιλία, μετά διαβάστε το κείμενο)

Κεν Ρόμπινσον, Ομιλία στο TEDx για το σχολείο που σκοτώνει τη δημιουργικότητα

Καλημέρα. Πώς είστε; Ήταν υπέροχα, έτσι δεν είναι; Έχω μείνει άναυδος από το όλο εγχείρημα. Στην πραγματικότητα φεύγω. (Γέλια) Υπήρχαν τρεις θεματολογίες, έτσι δεν είναι, στο όλο συνέδριο, οι οποίες είναι σχετικές με αυτά που θέλω να πω. Μία από αυτές είναι η εντυπωσιακή απόδειξη της ανθρώπινης δημιουργικότητας σε όλες τις παρουσιάσεις που είχαμε και σε όλους τους ανθρώπους εδώ. Μόνο και μόνο η ποικιλία και το εύρος της. Η δεύτερη είναι ότι μας έβαλε σε μια θέση όπου δεν έχουμε ιδέα τι πρόκειται να συμβεί, όσον αφορά το μέλλον. Καμία ιδέα για το πώς μπορεί να εξελιχθεί αυτό.

Ενδιαφέρομαι για την εκπαίδευση- στην πραγματικότητα, βρίσκω ότι όλοι έχουν κάποιο ενδιαφέρον για την εκπαίδευση. (...) Έχουμε τεράστιο ενδιαφέρον γι' αυτή, εν μέρει επειδή η εκπαίδευση είναι να μας πάει σε ένα μέλλον που δεν μπορούμε να συλλάβουμε. Αν το σκεφτείτε, τα παιδιά που ξεκινούν το σχολείο φέτος θα συνταξιοδοτηθούν το 2065. Κανένας δεν έχει την παραμικρή ιδέα- παρ' όλη τη γνώση που παρελαύνει εδώ τις τελευταίες τέσσερις ημέρες- πώς θα είναι ο κόσμος σε πέντε χρόνια. Ωστόσο, πρέπει να τα εκπαιδεύσουμε γι' αυτόν. Έτσι η μη προβλεψιμότητα, νομίζω, είναι εντυπωσιακή.

Και το τρίτο μέρος της είναι αυτό, στο οποίο όλοι συμφωνήσαμε, οι πραγματικά εντυπωσιακές ικανότητες που έχουν τα παιδιά- οι ικανότητές τους για καινοτομία. Η Σερίνα, για παράδειγμα, χθες το βράδυ ήταν θαύμα, δεν ήταν; (...) Και ο ισχυρισμός μου είναι ότι όλα τα παιδιά έχουν τρομερά ταλέντα. Και τα σπαταλάμε αλύπητα. Έτσι θέλω να μιλήσω για την εκπαίδευση και θέλω να μιλήσω και για τη δημιουργικότητα. Ο ισχυρισμός μου είναι ότι η δημιουργικότητα είναι σήμερα τόσο σημαντική για την εκπαίδευση όσο και ο αλφαριθμητισμός, και πρέπει να την αντιμετωπίζουμε με την ίδια τακτική. (Χειροκρότημα) Ευχαριστώ. Αυτό ήταν, λοιπόν. Ευχαριστώ πάρα πολύ. (Γέλια) Λοιπόν, έχω ακόμη 15 λεπτά. Που λέτε, γεννήθηκα- όχι εντάξει. (Γέλια) (...)

Άκουσα μια φοβερή ιστορία πρόσφατα - που λατρεύω να τη διηγούμαι - για ένα μικρό κορίτσι σε κάποιο μάθημα ζωγραφικής. Ήταν έξι ετών και καθόταν στο πίσω μέρος της αίθουσας και ζωγράφιζε και η δασκάλα είπε ότι το κοριτσάκι σπάνια πρόσεχε, αλλά σε αυτό το μάθημα ζωγραφικής το έκανε. Η δασκάλα ήταν εντυπωσιασμένη και πήγε προς τα εκεί και τη ρώτησε: «Τι ζωγραφίζεις;» Και το κοριτσάκι είπε: «Ζωγραφίζω μία εικόνα του Θεού». Και η δασκάλα είπε, «Μα κανείς δεν ξέρει πώς είναι ο Θεός». Και το κοριτσάκι απάντησε, «Θα μάθουν σε ένα λεπτό». (Γέλια)

Αυτό που έχουν κοινό αυτά τα παραδείγματα είναι ότι τα παιδιά θα ρισκάρουν. Εάν δεν ξέρουν, θα κάνουν μια προσπάθεια. Δεν έχω δίκιο; Δεν φοβούνται να κάνουν λάθος. Δεν εννοώ ότι το να κάνεις λάθος είναι το ίδιο πράγμα με το να είσαι δημιουργικός. Αυτό που ξέρουμε είναι ότι αν δεν είσαι προετοιμασμένος να κάνεις λάθος, δεν θα σκεφτείς ποτέ κάτι πρωτότυπο. Αν δεν είσαι προετοιμασμένος να κάνεις λάθος. Και μέχρι να φτάσουν στην ενηλικίωση, τα περισσότερα παιδιά έχουν χάσει αυτή την ικανότητα. Φοβούνται να κάνουν λάθος. (...) Ο Πικάσο κάποτε είπε αυτό: είπε ότι όλα τα παιδιά γεννιούνται καλλιτέχνες. Το ζήτημα είναι να παραμείνουν καλλιτέχνες καθώς μεγαλώνουν. Το πιστεύω αυτό ακράδαντα: ότι δεν μεγαλώνουμε ώστε να γίνουμε δημιουργικοί, μεγαλώνουμε ώστε να το ξεχάσουμε. Ή αλλιώς, εκπαιδευόμαστε να το ξεχάσουμε. Γιατί συμβαίνει αυτό; (...)

Αυτό που γιορτάζει το TED είναι το δώρο της ανθρώπινης φαντασίας. Πρέπει να είμαστε πολύ προσεκτικοί να χρησιμοποιούμε αυτό το δώρο με σοφία, και να αποτρέπουμε κάποια από τα σενάρια που συζητήσαμε. Και ο μόνος τρόπος να το κάνουμε αυτό, είναι να αναγνωρίσουμε τις δημιουργικές μας ικανότητες για τον πλούτο που διαθέτουν, και τα παιδιά μας για την ελπίδα που είναι. Στόχος μας είναι να εκπαιδύσουμε την ολότητά τους, ώστε να αντιμετωπίσουν το μέλλον. Παρεμπιπτόντως, μπορεί εμείς να μην δούμε αυτό το μέλλον, αλλά εκείνα θα το δουν. Δουλειά μας είναι να τα βοηθήσουμε να κερδίσουν κάτι από αυτό. Σας ευχαριστώ πολύ.

Ο Κεν Ρόμπινσον μιλά για το σχολείο που σκοτώνει τη δημιουργικότητα, TedX speaks

Μερικές παρατηρήσεις ακόμα...

5. Σε ποιες περιπτώσεις βάζουμε ερωτηματικό;... Να βρείτε παραδείγματα από το 2^ο κείμενο...

- * (...) δεν έχουμε ιδέα τι πρόκειται να συμβεί
- * Κανένας δεν έχει την παραμικρή ιδέα (...) πώς θα είναι ο κόσμος σε πέντε χρόνια.
- ...και σε ποιες όχλι;

6. Και η δασκάλα είπε, «Μα κανείς δεν ξέρει πώς είναι ο Θεός». Και το κοριτσάκι απάντησε, «Θα μάθουν σε ένα λεπτό»

Θα προσθέτατε κάποιο σημείο στίξης στο παραπάνω απόσπασμα, για να αποδώσετε καλύτερα το νόημα της ομιλίας του Ken Robinson;

7. Σε ποια περίπτωση έχουν εισαγωγικά τα παραπάνω κείμενα 1 και 2; Συμπληρώστε τον παρακάτω πίνακα, σύμφωνα και με ό,τι διαπιστώσαμε για τα συγκεκριμένα σημεία στίξης...

	Σε ποιες περιπτώσεις;...	Τι αλλάζει στον επιτονισμό;...
ΚΟΜΜΑ ,		
ΕΡΩΤΗΜΑΤΙΚΟ ;		
ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ «»		

8. Υπάρχει κατά τη γνώμη σας κάτι κοινό στο μήνυμα των δύο κειμένων;

9. Τα σημεία στίξης σε ένα κείμενο μπαίνουν σύμφωνα με σταθερούς και απαραβίαστους κανόνες ή μπορεί να υπάρξει διαφοροποίηση στις επιλογές που κάνουμε σε αυτά;

Φύλλο οδηγιών - Βικιπαίδεια

Όνομα:

- ✓ **Βικιπαίδεια:** Μερικές πρώτες πληροφορίες [εδώ](#)
 - ✓ **Ακόμα κι αν σ' αυτή την εργασία δεν ασχοληθείτε με τη wikipedia, πιθανόν να ασχοληθείτε σε άλλη...**
 - ✓ **Προετοιμασία:** [οδηγίες](#) για επεξεργασία λήμματος
 - ✓ **Όλα τα λήμματα που θα επεξεργαστούμε τα βρίσκουμε εδώ:** [Σημείο στίξης](#)
-
- ✓ **ΥΠΕΝΘΥΜΙΣΗ ΟΔΗΓΙΩΝ**
 1. Μερικές από τις ομάδες θα αναλάβουν από **ένα λήμμα (Προσοχή:** Δεν μπορείτε να επεξεργαστείτε το ίδιο λήμμα ταυτόχρονα από δύο υπολογιστές!)
 2. Διαβάστε προσεκτικά το λήμμα που σας ανατέθηκε. Δείτε ποιες πληροφορίες λείπουν και θέλετε να τις προσθέσετε. **Αν δε γράφει τίποτα, τόσο το καλύτερο. Θα τα γράψετε όλα απ' την αρχή.**
 3. Θυμηθείτε τις πληροφορίες που έχετε συγκεντρώσει για το συγκεκριμένο θέμα (π.χ. Θαυμαστικό). Θυμηθείτε τι έχουμε πει στην τάξη για τη χρήση κάθε σημείου στίξης. Αν χρειαστεί, ανοίξτε πάλι τις **Γραμματικές.**
 4. Γράψτε πρώτα σε ένα αρχείο **word** αυτά που θέλετε να γράψετε. **Σώστε το. Μετά** ξεκινήστε την επεξεργασία του λήμματος.
 5. Κάντε **προεπισκόπηση**, μετά **αποθήκευση.**
 6. Μην ξεχάσετε να συμπληρώσετε τις **πηγές** κάτω από το λήμμα σας, με τον τίτλο **Πηγές.**
 7. Συμπληρώστε – τέλος – το κουτάκι της **Σύνοψης** (δηλαδή γράψτε **τι αλλαγές κάνατε**).
 8. Μπορείτε επίσης να κοινοποιήσετε το λήμμα σας στο **wiki**, στο **facebook**, στο **twitter** σας.

Είστε **Wikipedians!**

Μπροστά στο μέλλον (σημεία στίξης) - Φύλλο εργασίας 2

ΟΜΑΔΑ 1

Τι μας επηρεάζει όταν επιλέγουμε επάγγελμα

Πριν ξεκινήσετε, διαβάστε το φυλλάδιο ως το τέλος:

A) Αφού διαβάσετε το Εισαγωγικό κείμενο και την Δραστηριότητα 1 του παραπάνω υπερσυνδέσμου, να απαντήσετε στις παρακάτω ερωτήσεις, κρατώντας σημειώσεις.

- Από πού προέρχεται το κείμενο; Για ποιο θέμα μιλάει; Για ποιο σκοπό έχει γραφτεί;
- Ποια σημεία στίξης χρησιμοποιεί το κείμενο;
- Ποια σημεία στίξης απουσιάζουν; Μπορείτε να εξηγήσετε γιατί δεν χρησιμοποιούνται;
- Δείτε τη χρήση της παρένθεσης στα κείμενα αυτά. Συγκρίνετε τον τρόπο που χρησιμοποιείται η παρένθεση με τους κανόνες για τη χρήση της στη [Γραμματική Α', Β', Γ' Γυμνασίου \(κεφάλαιο 1, σελ. 24-26\)](#)

- Γιατί, κατά τη γνώμη σας, χρησιμοποιείται η παρένθεση στο κείμενο αυτό;

B) Αναζητήστε κείμενα στο διαδίκτυο με θέμα «Τι θα γίνω όταν μεγαλώσω» ([Εδώ](#) μπορείτε να διαβάσετε και σχετικά κείμενα από το Γυμνάσιο Ερεσσού).

- Βρείτε τα **σημεία στίξης** στα κείμενα που επιλέξατε. Σχολιάστε ποια χρησιμοποιούνται πιο συχνά και ποια όχι.

Γ) Φτιάξτε ένα ερωτηματολόγιο, για μαθητές του τμήματός μας, το οποίο να αφορά το θέμα: «**Πώς φαντάζεσαι τον εαυτό σου σε 15 χρόνια από σήμερα;**». Ας προτείνει κάθε μέλος της ομάδας από 2-3 ερωτήσεις που να μπορεί κάποιος με συντομία να τις απαντήσει, σχετικές με το θέμα αυτό, και καταλήξτε σε 3 ερωτήσεις.

1. Μοιράστε το ερωτηματολόγιο σε ένα παιδί από κάθε ομάδα του τμήματος και ζητήστε τους να το απαντήσουν γραπτά. Παρουσιάστε τα αποτελέσματα, επιλέγοντας τις πιο χαρακτηριστικές απαντήσεις που πήρατε.

Δ) Παρουσιάστε σύντομα τις δραστηριότητές σας και τις απαντήσεις που πήρατε στην έρευνά σας στους υπόλοιπους, σε ένα έγγραφο Word δίνοντας και τα links (υπερσυνδέσμους) των κειμένων που βρήκατε.

ΟΜΑΔΑ 2

Forum

Πριν ξεκινήσετε, διαβάστε το φυλλάδιο ως το τέλος:

Α) Αφού διαβάσετε τη συζήτηση στο [forum](#) αυτό, να απαντήσετε στις παρακάτω ερωτήσεις, κρατώντας σημειώσεις. Από πού προέρχονται τα κείμενα που μόλις διαβάσατε; Για ποιο θέμα μιλάνε;

- Πρόκειται για διάλογο. Με ποιο τρόπο καταλαβαίνουμε την αλλαγή του προσώπου που μιλάει;
- Τι παρατηρείτε για το σημείο στίξης που χρησιμοποιείται στις ερωτήσεις;
- Δείτε τη χρήση των αποσιωπητικών στα κείμενα αυτά. Συγκρίνετε τον τρόπο που χρησιμοποιούνται τα αποσιωπητικά με τους κανόνες για τη χρήση τους στη [Γραμματική Νεοελληνικής Γλώσσας, Μ. Τριανταφυλλίδη \(σελ. 28 - 31\)](#).
- Γιατί, κατά τη γνώμη σας, χρησιμοποιούνται αποσιωπητικά στα συγκεκριμένα κείμενα;
- Εκτός από τα σημεία στίξης, ποια άλλα (πολυτροπικά) στοιχεία υπάρχουν στη ροή του κειμένου; Να παρουσιάσετε μερικά από αυτά, και να διαπιστώσετε τι ύφος προσδίδουν στο κείμενο.

Β) Βρείτε κι άλλα κείμενα στο διαδίκτυο με διαλόγους εφήβων (forum, chat κλπ.)

- Βρείτε τα σημεία στίξης στα κείμενα που επιλέξατε και σχολιάστε ποια χρησιμοποιούνται περισσότερο και πότε.
- Τι παρατηρείτε για τη χρήση άλλων πολυτροπικών στοιχείων στους διαλόγους αυτούς;

Γ) Ανοίξτε ένα forum στο wiki μας, ανεβάζοντας μια ερώτηση που να απευθύνεται προς τα παιδιά στην αρχική σελίδα (για να γίνει forum, η ερώτηση πρέπει να μπει σε **comment**). Το θέμα του forum θα το επιλέξετε εσείς (κάντε ο καθένας από μία πρόταση και επιλέξτε αυτή που σας φαίνεται πιο ενδιαφέρουσα).

✓ Η επιτυχία του forum θα φανεί από το κατά πόσο συμμετέχουν στην κουβέντα οι συμμετέχοντες στο wiki.

Δ) Παρουσιάστε σύντομα τις δραστηριότητές σας, το θέμα και τις απαντήσεις που πήρατε στο forum σας στους υπόλοιπους, σε ένα έγγραφο Word δίνοντας και τα links (υπερσυνδέσμους) των κειμένων που βρήκατε.

ΟΜΑΔΑ 3

Προγνώσεις και προβλέψεις

Πριν ξεκινήσετε, διαβάστε το φυλλάδιο ως το τέλος:

A) Να διαβάσετε την [επίσημη πρόγνωση 2 ημερών για τον καιρό](#) και τις [πρόβλεψεις για την αυριανή μέρα](#), σύμφωνα με τη Μαριβίκου Καλλέργη...

Να απαντήσετε τώρα στις παρακάτω ερωτήσεις, κρατώντας σημειώσεις.

- Από πού προέρχονται τα κείμενα; Σε ποιους απευθύνονται; Εξηγήστε με συντομία στους συμμαθητές σας για τι είδους κείμενα πρόκειται.
- Ποιο από τα δύο κείμενα δίνει πιο συγκεκριμένες πληροφορίες και ποιο μιλάει πιο γενικά και άοριστα; Γιατί συμβαίνει αυτό κατά τη γνώμη σας;
- Ποια σημεία στίξης υπάρχουν συχνά στην πρόγνωση για τον καιρό; Ποια σημεία στίξης απουσιάζουν από το κείμενο αυτό; Για ποιο λόγο συμβαίνει αυτό κατά τη γνώμη σας;
- «Ό, τι έγινε, έγινε, Λέοντες. Δεν υπάρχει λόγος να σκαλίζετε τα περασμένα.» (από παλαιότερο post της αστρολόγου). Να βρείτε ένα ανάλογο απόσπασμα από το σημερινό ωροσκόπιο, που η αστρολόγος να απευθύνεται με τον ίδιο τρόπο στους αναγνώστες της. Ποιος είναι ο τρόπος αυτός; Γιατί πιστεύετε ότι το κάνει αυτό; Να βρείτε ποιος κανόνας ακολουθείται από τη [Βασική Γραμματική της Ελληνικής σελ. 7-8](#), χρήση του κόμματος. Με ποιο σημείο στίξης σηματοδοτείται;
- Και τα δύο κείμενα που μελετήσατε έχουν ένα κοινό στη στίξη τους: Χρησιμοποιούνται συχνά οι τελείες (δηλαδή έχουν γενικά σύντομες περιόδους). Γιατί νομίζετε ότι γίνεται αυτή η επιλογή από τους συντάκτες των κειμένων;

B) Βρείτε κι άλλα κείμενα στο διαδίκτυο που να κάνουν προβλέψεις και προγνώσεις για το μέλλον.

- Βρείτε τα σημεία στίξης στα κείμενα που επιλέξατε και σχολιάστε ποια χρησιμοποιούνται και πότε.

Γ) Να συντάξετε το ωροσκόπιο για 1-2 ζώδια!

Να το ποστάρτε στο facebook/ στο twitter σας ως ωροσκόπιο της επόμενης μέρας, με κατάλληλο τίτλο... Έχετε σχόλια από τους φίλους σας;

Δ) Παρουσιάστε σύντομα τις δραστηριότητές σας και το ωροσκόπιό σας στους υπόλοιπους, σε ένα έγγραφο Word, δίνοντας και τα links (υπερσυνδέσμους). Γράψτε και το ωροσκόπιο σας, όπως το ποστάρτε και στο διαδίκτυο.

ΟΜΑΔΑ 4

Μαντείες και προφητείες

Πριν ξεκινήσετε, διαβάστε το φυλλάδιο ως το τέλος:

Α) Να διαβάσετε στις [σειρές με αριθμούς 5, 6, 7, 8](#), το κείμενο για το Γόρδιο δεσμό. Τι αξία καταλαβαίνετε ότι είχαν οι χρησμοί στην Αρχαιότητα;

- Ποιο σημείο στίξης υπάρχει στο κείμενο του Αρριανού για το Γόρδιο δεσμό αρκετά συχνά, αλλά εσείς δεν το χρησιμοποιείτε **ποτέ**; (Και γενικώς, σπάνια το βλέπουμε πια στα κείμενα που διαβάζουμε...)

- Κάντε αναζήτηση στο διαδίκτυο για την **άνω τελεία και τη χρήση της. Ψάξτε για κείμενα που τη χρησιμοποιούν**: Τι διαπιστώνετε; Γιατί η άνω τελεία φαίνεται να μην χρησιμοποιείται πολύ πια;

- Να δείτε σε ποιες περιπτώσεις χρησιμοποιείται η **άνω τελεία** σύμφωνα με την παλιά [Γραμματική Δημοτικού, Χρ. Τσολάκη, σελ. 36](#) και με το [σχετικό λήμμα στη Βικιπαίδεια](#). Με ποιον τρόπο, από όλους αυτούς που διαβάσατε, χρησιμοποιείται σήμερα (όποτε χρησιμοποιείται);

- Να διαβάσετε από [εδώ](#) το σχετικό άρθρο για τον Προφήτη Ηλία: Από πού προέρχεται;

Β) Αναζητήστε άλλα κείμενα που να αναφέρονται προφήτες της θρησκείας του Χριστιανισμού. Ποια σημεία στίξης υπάρχουν στα κείμενα που βρήκατε;

Γ) Να πάρετε μια μικρή συνέντευξη και από τον καθηγητή/καθηγήτρια των Θρησκευτικών σας για το θέμα των Προφητών στο Χριστιανισμό, και ένα κομμάτι της να το παρουσιάσετε στην τάξη:

Προετοιμάστε μερικές ερωτήσεις για το θέμα των προφητών (έως 4 ερωτήσεις) και ζητήστε του/της να σας απαντήσει γραπτά.

Δ) Παρουσιάστε σύντομα τις δραστηριότητές σας, τις διαπιστώσεις που κάνατε για την άνω τελεία και τη χρήση της στους υπόλοιπους, καθώς και τις απαντήσεις που πήρατε από τον καθηγητή των Θρησκευτικών σε ένα έγγραφο Word, δίνοντας και τα links (υπερσυνδέσμους) των κειμένων που βρήκατε.

ΟΜΑΔΑ 5

Το τέλος του κόσμου

Πριν ξεκινήσετε, διαβάστε το φυλλάδιο ως το τέλος:

- ✓ **Πώς άραγε διαδίδονται (και γίνονται πιστευτές) οι φήμες ότι έρχεται το τέλος του κόσμου;**

Παρά τη μανία, την ταινία (και τα καταφύγια!) για το τέλος του κόσμου στις 21/12/12, το τέλος του κόσμου τελικά δεν ήρθε...

A) Διαβάστε το [άρθρο](#) αυτό και παρουσιάστε το περιεχόμενό του σύντομα στους συμμαθητές σας. Κατά τη γνώμη σας, το άρθρο αυτό ενισχύει ή αμφισβητεί τις φήμες για το τέλος του κόσμου;

- Με ποιο σημείο στίξης ο συντάκτης του άρθρου προσπαθεί να δείξει το πόσο εκπληκτικά είναι τα στοιχεία που δίνει;
- Δείτε τώρα ένα δεύτερο [άρθρο](#), που δημοσιεύτηκε αργότερα από το ίδιο site... Ενισχύονται ή αμφισβητούνται οι φήμες για το τέλος του κόσμου;
- Ο συντάκτης του δεύτερου άρθρου προσπαθεί να πείσει ότι οι πληροφορίες που δίνει είναι αξιόπιστες. Γι' αυτό το λόγο παραθέτει στο κείμενό του τις απόψεις των ειδικών. Σε ποιο σημείο του άρθρου το κάνει αυτό; Ποιο σημείο στίξης χρησιμοποιείται στο σημείο αυτό;
- Ποιοι κατά τη γνώμη σας επωφελούνται από τη διάδοση τέτοιων φημών;

B) Βρείτε κι άλλα κείμενα στο διαδίκτυο που μιλάνε για μελλοντικές καταστροφές.

- Βρείτε τα σημεία στίξης στα κείμενα που επιλέξατε. Ποια σημεία στίξης βρήκατε; Πώς χρησιμοποιούνται;
- Δείτε τη χρήση του θαυμαστικού στα κείμενα αυτά. Συγκρίνετε τον τρόπο που χρησιμοποιείται το θαυμαστικό με τους κανόνες για τη χρήση του στις Γραμματικές: [Γραμματική Α', Β', Γ' Γυμνασίου \(κεφάλαιο 1, σελ. 24-26\)](#) και [Γραμματική Ε' και ΣΤ' Δημοτικού \(κεφάλαιο 4, σελ. 52-54\)](#)

Γ) Πηγαίνετε στο λήμμα της Βικιπαίδειας [Σημείο στίξης](#) και ακολουθήστε τον υπερσύνδεσμο **θαυμαστικό**: Συμπληρώστε το λήμμα, προσθέτοντας τις διαπιστώσεις σας από τα κείμενα που είδατε και πληροφορίες από τη Γραμματική.

Δ) Παρουσιάστε σύντομα τις δραστηριότητές σας, τα συμπεράσματά σας και το λήμμα σας στη βικιπαίδεια στους υπόλοιπους, σε ένα έγγραφο Word, δίνοντας και τα links (υπερσυνδέσμους) των κειμένων.

ΟΜΑΔΑ 6

Ποιήματα και στίξη

Πριν ξεκινήσετε, διαβάστε το φυλλάδιο ως το τέλος:

Α) Καβάφης, Τελειωμένα

Ακούστε και διαβάστε αυτό το ποίημα του Καβάφη.

- Ποιον κίνδυνο επισημαίνει ο Καβάφης για το μέλλον;
- Κατά τη γνώμη σας, ποιο σημείο στίξης στο τέλος του ποιήματος παίζει σημαντικό ρόλο, και το κάνει ιδιαίτερα δραματικό;

Β) Έμλυ Ντίκινσον – [Fr 1338]

Διαβάστε ποίημα της Έμλυ Ντίκινσον από μια σελίδα στο facebook

- Το ποίημα αυτό δεν έχει τίτλο. Τι τίτλο θα του δίνετε εσείς;
- Παρατηρήσατε ότι κάθε στίχος τελειώνει με (–) παύλα. Πώς θα απαγγέλλατε το ποίημα αυτό;
- Διαβάστε τώρα το ίδιο ποίημα... εδώ. Τι διαφορές παρατηρείτε;
- Αλλάζει κάτι στην αίσθηση που σας δίνει το ποίημα;

Δείτε τις πληροφορίες για τη διπλή παύλα από τη Γραμματική (κεφάλαιο 1, σελ. 24-26).

Γ) Αναζητήστε ποιήματα στο διαδίκτυο που να σας συγκινούν. Μπορεί να έχουν οποιοδήποτε θέμα. Μπορείτε να ψάξετε εδώ και εδώ ή όπου αλλού επιθυμείτε.

- Τι παρατηρείτε για τα σημεία στίξης στα ποιήματα που βρήκατε; (δείτε κι ένα ποίημα για τα σημεία στίξης)

Δ) Πηγαίνετε στο λήμμα της Βικιπαίδειας Σημείο στίξης και ακολουθήστε τον υπερσύνδεσμο **διπλή παύλα**: Συμπληρώστε το λήμμα, προσθέτοντας τις διαπιστώσεις σας από τα κείμενα που είδατε και πληροφορίες από τη Γραμματική.

Ε) Παρουσιάστε σύντομα τις δραστηριότητές σας, τις διαπιστώσεις που κάνατε για τα σημεία στίξης στα ποιήματα στους υπόλοιπους και το λήμμα σας στη Βικιπαίδεια, σε ένα έγγραφο Word δίνοντας και τα links (υπερσυνδέσμους) από τα ποιήματα που βρήκατε.

ΟΜΑΔΑ 7

Βιβλία για το μέλλον

Πριν ξεκινήσετε, διαβάστε το φυλλάδιο ως το τέλος:

A) Τζωρτζ Όργουελ 1984 - Ο Μεγάλος Αδελφός

Να απαντήσετε στις παρακάτω ερωτήσεις, κρατώντας σημειώσεις.

- Από πού προέρχεται το κείμενο και για ποιο σκοπό έχει γραφτεί;
- Για ποιο θέμα μιλάει; Μπορείτε να το παρουσιάσετε σύντομα στους συμμαθητές σας;
- Ποια σημεία στίξης υπάρχουν στο κείμενο; Πότε παρατηρείτε ότι μπαίνει άνω και κάτω τελεία;
- Ποια είναι τα σημεία στίξης που απουσιάζουν από το κείμενο [1984 - Ο Μεγάλος Αδελφός](#); Τι ύφος προσδίδει στο κείμενο η **απουσία** τους;

B) Να βρείτε κείμενα ταινιών που να διαδραματίζονται σε μελλοντικές εποχές... Μπορείτε να ψάξετε [εδώ](#) ή [εδώ](#) ή όπου αλλού θέλετε.

- Τι σημεία στίξης έχουν τα κείμενα που βρήκατε; Πότε χρησιμοποιούνται;
- Διαβάστε το σχετικό link από τη [βικιπαίδεια](#) για τη **διπλή τελεία**.
- Τι παρατηρείτε για τη χρήση της διπλής τελείας στα κείμενα που βρήκατε;
- Χρησιμοποιείται στα κείμενα που βρήκατε όπως περιγράφεται στη Βικιπαίδεια;

Γ) Εσείς, πώς φαντάζεστε το μέλλον σε 500 χρόνια από σήμερα; Να απαντήσετε σε ένα κείμενο (μπορεί να περιέχει σύντομη αφήγηση ή περιγραφή) 2 ή 3 παραγράφων για το wiki, στο οποίο να καταγράφεται πώς εσείς φαντάζεστε το μέλλον...

Δ) Παρουσιάστε σύντομα τις δραστηριότητές σας, μερικές από τις ταινίες που βρήκατε και σας άρεσαν, τις διαπιστώσεις που κάνατε για το σημείο της διπλής τελείας, καθώς και το τελευταίο σας κείμενο σε ένα έγγραφο Word, δίνοντας και τα links (υπερσυνδέσμους) από τα κείμενα για τις ταινίες που βρήκατε.

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Άλλες εκδοχές του σεναρίου είναι περισσότερο διαθεματικές, είτε με το μάθημα της Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας (προφητείες – στάση των αρχαίων Ελλήνων συγγραφέων σε αυτές, βλ. ενδεικτικά [Ελένη Ευριπίδη](#) στίχοι 822-837, [Ηράκλειτος](#), 53, β-ε), είτε με τα Θρησκευτικά, ακόμα και με τη Λογοτεχνία, μελετώντας εκτενέστερα τη χρήση ή την απουσία των σημείων στίξης σε άλλα ποιητικά ή πεζά λογοτεχνικά κείμενα. Τα αποτελέσματα τέτοιων ερευνών (μπορεί να έχουν τη μορφή πρότζεκτ) θα μπορούσαν να παρουσιαστούν στο σύνολο της σχολικής κοινότητας, στα πλαίσια εκδήλωσης.

Επίσης το σενάριο θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί στο τέλος της σχολικής χρονιάς, και όχι στην αρχή της, όπως προτείνεται εδώ, και τότε οι ερωτήσεις στα φύλλα εργασίας θα έπρεπε να έχουν τον χαρακτήρα ανακεφαλαίωσης (π.χ. σε ό,τι αφορά τις δευτερεύουσες προτάσεις ή τον ευθύ και τον πλάγιο λόγο).

Επίσης, στο τέλος μπορεί να προστεθεί μία ακόμα φάση στο σενάριο, κατά την οποία οι μαθητές θα επεξεργαστούν τα τελικά παραγόμενα κείμενα των άλλων ομάδων και θα παρέμβουν στα σημεία στίξης (βλ. [φύλλο εργασίας στο Παράρτημα](#)). Αφού ενεργοποιήσουν την επιλογή για την «Παρακολούθηση αλλαγών» στο μενού «Αναθεώρηση» του αρχείου Word, μπορούν να κάνουν προσθαφαιρέσεις στα σημεία στίξης και, κατόπιν, να παρουσιάσουν τις αλλαγές που έκαναν ως προς τα σημεία στίξης, να τις αιτιολογήσουν, ή απλώς να κάνουν μία ανάγνωση του κειμένου με τις αλλαγές στην ολομέλεια, συνειδητοποιώντας τις όποιες αλλαγές στον επιτονισμό.

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Το σενάριο ξεπερνά τον προβλεπόμενο από το ΑΠΣ χρόνο. Για συντομία, θα μπορούσε να παραληφθεί το κομμάτι που αφορά την επεξεργασία λήμματος στη Βικιπαίδεια και να αντικατασταθεί με κάποιας άλλης μορφής παραγωγή λόγου για τις

συγκεκριμένες ομάδες. Εδώ θα πρέπει να ληφθεί υπόψιν και ο βαθμός της εξοικείωσης των μαθητών με τα ψηφιακά μέσα, το επίπεδο των γνώσεών τους κλπ. (Κουτσογιάννης, 2012α: 1). Ο χρόνος είναι αρκετά πειστικός, οι δραστηριότητες πολλές, και θα πρέπει ο/η εκπαιδευτικός να τηρήσει τα χρονικά περιθώρια, ή να αποφασίσει εξ αρχής να παραλείψει κάποιες από τις φάσεις του σεναρίου, να βρει μικρότερα κείμενα κλπ.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- [Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγράμματος Σπουδών της ελληνικής γλώσσας για το Γυμνάσιο. 2003. \(ΔΕΠΠΣ-ΑΠΣ\), ΦΕΚ 303Β/13-03-2003.](#) Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, Υπουργείο Παιδείας & Θρησκευμάτων, Πολιτισμού & Αθλητισμού.
- [Κατσαρού, Ε., Μαγγανά, Α., Σκιά Α. & Τσέλιου, Β. 2009α. Νεοελληνική Γλώσσα Γ' Γυμνασίου: Βιβλίο εκπαιδευτικού. Αθήνα. Οργανισμός Εκδόσεων Διδακτικών Βιβλίων.](#)
- [Κατσαρού, Ε., Μαγγανά, Α., Σκιά Α. & Τσέλιου, Β. 2009β. Νεοελληνική Γλώσσα Γ' Γυμνασίου: Βιβλίο μαθητή. Αθήνα. Οργανισμός Εκδόσεων Διδακτικών Βιβλίων.](#)
- Κουτσογιάννης, Δ. 2011. Διδακτική των φιλολογικών μαθημάτων και ΤΠΕ. Στο *Επιμορφωτικό υλικό για την εκπαίδευση των επιμορφωτών στα Πανεπιστημιακά Κέντρα Επιμόρφωσης* (Τεύχος 3: Κλάδος ΠΕ02). Πάτρα: ΕΑΙΤΥ.
- Κουτσογιάννης, Δ. 2012α. Ο ρόμβος της γλωσσικής εκπαίδευσης. Στο *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα. Πρακτικά της 32^{ης} συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας Α.Π.Θ.* Θεσσαλονίκη: ΙΝΣ.
- Κουτσογιάννης, Δ. 2012β. *Μελέτη για την αξιοποίηση των ΤΠΕ στη διδασκαλία της Νεοελληνικής Γλώσσας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση: γενικό πλαίσιο και ιδιαιτερότητες.* Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.

Νέο Πρόγραμμα Σπουδών. 2011. *Πρόγραμμα Σπουδών για τη Διδασκαλία της Νεοελληνικής Γλώσσας & της Λογοτεχνίας στο Γυμνάσιο*. ΝΕΟ ΣΧΟΛΕΙΟ (Σχολείο 21ου αιώνα)- Νέο Πρόγραμμα Σπουδών. Αθήνα. Διαθέσιμο στο: <http://digitalschool.minedu.gov.gr/info/newps.php> [τελευταία προσπέλαση 30/8/2013]

Παυλίδου, Μ. 2013. Ομαδοσυνεργατική διδασκαλία: Μια προσέγγιση με άξονα τον γραμματισμό και τον σχολικό λόγο. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.
Τσολάκης Χ., Αδαλόγλου Κ., Αυδή Α., Λόππα Ε. & Τάνης Δ. 2005. [Έκφραση Έκθεση Τεύχος Α' Ενιαίο Λύκειο](#). Οργανισμός Εκδόσεως Διδακτικών Βιβλίων: Αθήνα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Φύλλο Εργασίας για πραγματοποίηση άλλων εκδοχών του σεναρίου (στη παρούσα μορφή του δεν αξιοποιείται):

Μπροστά στο μέλλον (σημεία στίξης)

Φύλλο εργασίας 3

Όνομα:

Σχολιασμός εργασιών άλλων ομάδων - ΟΛΕΣ ΟΙ ΟΜΑΔΕΣ

- ✓ Ανοίξτε τα έγγραφα της άλλης ομάδας που έχετε στη σελίδα σας στο wiki.
- ✓ Πηγαίνετε στην τελευταία τους δραστηριότητα.
- ✓ **Ενεργοποιείτε στο έγγραφο την επιλογή «αναθεώρηση αλλαγών (track changes)» στο έγγραφο (είναι κάτω από την επιλογή «Αναθεώρηση (review)»).**
- ✓ Δείτε τα σημεία στίξης του κειμένου, όπως τα έγραψε η άλλη ομάδα. Προσθέστε στα κείμενα αυτά σημεία στίξης, όπου νομίζετε ότι ταιριάζουν. Αλλάξτε τα σημεία στίξης που υπάρχουν και τη σύνταξη του κειμένου, ή τα κεφαλαία/μικρά γράμματα, εφόσον χρειαστεί.

- ✓ Μπορείτε και να παρέμβετε στη μορφοποίηση του αρχικού κειμένου.
- ✓ Ξαναδιαβάστε τώρα το κείμενο.
- ✓ Αν είστε ευχαριστημένοι, σώστε το κείμενο με άλλο όνομα.
- ✓ Ξανανεβάστε το στο wiki, στη σελίδα σας, με το καινούργιο του όνομα.
- ✓ Συμφωνείτε ποιος θα το διαβάσει στην υπόλοιπη τάξη και κάντε μία πρόβα πώς θα το διαβάσει με τα καινούργια σημεία στίξης...